

Spicuri Economice

Adaus lunar la „Libertatea“.

Broșura 1.

Un popor mîntuit de sărăcie

prin isteța îndrumare a economiei lui.

- Negoțul cu unt în Dania și Siberia. -

Untul e un lucru de mîncare foarte căutat, mai ales la orașe. În unele orașe, ba în țări întregi, femeile pregătesc cele mai multe mîncări cu unt, în loc de unsoare, așa că untul se caută acolo, ca la noi unsoarea.

Dar și în țară la noi, și în acelea unde se pregătesc mîncările cu unsoare, untul e totuși foarte căutat, căci fără de el nu se poate pregăti mulțimea de prăjituri ce le fac cofetarii (zăhărarii), nici colacii, nici aluaturile fine — afară de cît unt se mîncă de-adreptul, în familii.

Băgînd de samă prețul ce l are untul, guvernele unor țări și au îndrumat economia plugarilor lor într'acolo, ca să fină vite, ca din laptele vacilor, să poată face unt mult, de a cărui trecere au purtat apoi grijă guvernele, cîștigîndu-le mari piețe de cumpărare.

Nici o țară nu a făcut o politică așa de cuminte pentru poporul seu în privința asta, ca Dania.

Povestea plugarilor din Dania e foarte interesantă. Numai nainte de aste cu 30 de ani, prin anii 1880, acești plugari se luptau cu cele mai mari lipse! De groaza traiului o pornise și ei spre America, așa cum a pornit-o acum poporul Ungariei. În acest timp guvernul a venit la gîndul, să facă tot ce poate, ca poporul danez să ajungă la cîștig bun, care mulțumindu-i viața, să-l facă să stea acasă, să nu și mai părăsească patria de groaza lipsei și a sărăciei. Și atunci s'a pus guvernul pe rînduirea economiei

poporului, îndrumându-o în deosebi la ținerea vitelor, îngrijind să aibă vitele cele de mai bun soi, pe a căror carne, la vânzare, să capete bani frumoși, iar din laptele dela vacile lor, să producă unt mult și bun, de a cărui desfăcere (vindere) o se poarte grijă guvernul.

Și guvenul (săpînirea țării) a și purtat grijă și a rînduit cumpărarea untului dela economi prin negustori mari din țară, care să-l trimită apoi în țări streine, unde se caută tare.

Și, mă rog, abia-s 30 de ani de atunci, și azi poporul Daniei, pe urma economiei de vite, care a ajuns la o înflorire fără păreche, și pe urma negoșului cu unt, — este unul din popoarele cele mai mulțumite și fericite și cu bunăstare, încît nimănui nu-i mai vine voia a o lua strechea spre America, unde încă nu-s plăcintele pe garduri, căci își află mulțumirea și fericirea aci acasă! Azi Dania e una din cele mai mari trimițătoare de unt pentru țările cumpărătoare din jurul ei.

Al doilea teritor mare producător de unt, e — Siberia, uriașa țară rusească cu pustiuri întinse, unde locuitorii pot ținea vite multe, avînd loc destul de larg. Și guvernul rusesc poartă grijă ca locuitorii Siberiei să ajungă la izvoare de cîștig, ca să tragă a locui acolo. Și un izvor minunat de cîștig le-a făcut ajutîndu-i a ținea vite și învîșîndu-i a produce unt, pe acela grijind să-l cumpere marii negustori cari să-l trimită apoi în lumea mare.

Ne cade foarte greu să scoatem la iveală, că pe noi, pe economii din Ungaria, ne bate aici acasă, economia rusească din Siberia!

Intr'adevăr, o recunoaște asta chiar o foaie ungurească din Pesta, care vorbind și ea despre fabricarea de unt în Rusia, e silită a mărturisi, că: deși untul rusesc este, ca bunăstare, ceva mai prejos ca cel din Dania, dar fiindcă se produce mult, el năvălește pe piețele europene în cătăjimi mari și ieftin, așa că din pricina lui, — zice foaia maghiară, — pornirea începută la noi în Ungaria, de a

produce unt și a face din ăsta ciștig economilor noștri,
— prinde foarte încet!

Reese și din asta, că stăpînirea altor țări, își are ochii îndreptați mai cu grijă asupra trebuințelor poporului econom, decît se face asta în țară la noi. Căci e lucru mare, ca tu să fabrici untul în Siberia și să-l aduci peste toată Rusia europeană pe tren, cu cheltuelile de cărăușie ce se cer, și totuși în Ungaria să-l poți da mai lesne decît economii de aici, cari n'au avut cheltueli de cărăușit nimic, cu untul lor!

Totuși, lucrul acesta nu trebuie se descuragieze pe economii dela noi, ci chiar se le arate, că lucrînd cu rost, ținînd vaci, se poate ajunge prin această economie la însemnat izvor de venit. Dovadă viuă avem și noi în Seliște (lingă Sibiu), unde o mică fabrică românească de unt, nu birue să trimită afița unt, cît i-se cere! De-ar avea de zece ori afița cît produce, tot i-ar trece.

Slujească aceste pilde ca îndemn și altor ținuturi, și altor comune de-ale noastre, cari au modru de-a ținea vite, și caute să-și întocmească lucrul așa, ca se tragă cel mai mare folos din ținerea lor, — între altele și prin mai multă luare aminte dată fabricării de unt.

○ ○ ○

O mișcare sănătoasă.

Țăranii din Rusia, încep dela sine mișcare contra patimei beuturii!

În sinul țărănimii rusești s'a ivit în timpul mai nou, în multe părți, pornire contra patimei beuturii, ba pentru stîrpirea cu totul a gustării de beuturi spirtoase. E de tot interesant, că bietul popor, încredințat acum și el despre răul ce-l face beutura, își caută mîntuire sub scutul sfintei biserici. Ca în contra duhului necurat, stricător. A-nume, fiindcă cea mai viuă propoveduire contra beuturilor s'a făcut la mănăstirile rusești, — oamenii au început a

cere ajutorul acelora pentru a se scăpa de urîta boală. Beutori arși de setea vutchei, se duc anume la mănăstire și cer să fie ținuși acolo o lună, două luni de zile, avînd se lucreze de cinste la tot ce vor fi puși, pînă văd că au scăpat de patimă. Cînd văd că pot trăi și fără să mai bea, se întorc acasă, propoveduînd tuturor în jurul lor mîntuirea lor. Dacă unul-altul a fost amăgit de ortaci răi și a început iar a bea, — el se întoarce la mănăstire și stă de nou pînă îl părăsește duhul rău. Aproape toți ciți merg la mănăstire se întorc acasă vindecați, — căci lucrează puternic asupra voinței, asupra sufletului lor, cuvîntul preoșilor cumînți, cari zilnic le arată uriașele stricăciuni ce-i vin omului pe urma beuturii, și le întăresc sufletul a lăpăda pe viitor dela ei această ispită!

Ce lucru cuminte!

○ ○ ○

Expoziție mare în Sanfrancisco.

Se pregătește o expoziție, care se fie cea mai mare din expozițiile cîte au fost în lume pînă acum! — Cu întinderi curat americane!

În anul viitor 1915 se arangează în marele și strălucitul oraș american Sanfrancisco o expoziție, la care vor lua parte țările de pe tot globul pămîntului, ca la un firg uriaș, la care merge fiecare cu lada sa de lucruri prețioase, spre a o desface acolo și a o arăta la toată lumea.

Zilele trecute o comisie de 3 Americani a fost la București de a invita stăruitor guvernul român, ca să iee și România parte la această expoziție. Dl Andrews, conducătorul deputației, a ținut o vorbire plină de prevenire la ministeriul român de agricultură, arătînd că Bucureștii sunt cel dintîi oraș pe care îl cercetează în Răsăritul Europei. A arătat că au fost foarte bine primiți în Franca, Italia, Grecia și Turcia, și fiecare din aceste state a făgăduit a lua parte la expoziția americană, care se va deschide în 20 Faur 1915. Spune că guvernul american și

și comitetul expoziției ar vedea cu multă plăcere și pe România printre statele ce vor expune. Arată că expoziția va fi arangeată cu deosebită măiestrie, de tot artistic, și pe întinderi așa de mari, că va fi cea mai mare din câte expoziții a văzut lumea până acum, — căci ea se face întru sărbătorirea visului de aur al lui Cristofor Columb, descoperitorul Americii, care a dorit să vadă împreunate cele două mări ce spală țărmii Americii prin un canal uriaș, care azi e gata: Canalul de Panama. Întru slăvirea acestei mari lucrări a minții și a îndrăzelii de întreprindere a omenimei, se pregătește această expoziție, care va fi o sărbătoare a tuturor popoarelor întrunite acolo pentru a preamări biruința științei omenești. — România, zice învățatul american, e încă prea puțin cunoscută în America. Expoziția e un bun privilegiu a fi cunoscută pentru viitor, cu ale ei bogății și lucruri de căutat.

Până acum 30 de țări au răspuns că vor lua parte la expoziție. Fiecare țară își va avea pavilionul seu (casa sa) în care își are rînduite și expuse lucrurile ce poate arăta lumii. Paviloanele costă dela 200.000 lei până la 800.000 unul, — vor fi adevărate palate, zidite cu mare măiestrie și împodobite minunat.

Dela București, comisia a plecat spre țările vecine, spre a le invita pe toate.

De bună samă vor lua parte aproape toate. Căci așa privilegiu rar se dă ca să vezi și să-ți areji și tu ce ai, în fața lumii întregi.

○ ○ ○

Scăderea intereselor la banca din Londra.

Criza (lipsa, strîmtorarea) mare de bani ce ține de vre-o doi ani, ne-a făcut se ne obicnuim numai cu urcarea cametelor și nicidecum cu scăderea lor. Zi de zi se auzea, că la cutare bancă s'au urcat interesele cu atîta,

la alta cu atîta, și de scădere nici vorbă. Azi putem se aduce și vestea mult oftata, că adecă cametele au început să scadă. Și pînă acum s'au mai făcut unele reduceri, dar acele au fost prea mici, ca să se simtă pînă jos.

La banca din Londra cea mai mare piață de bani din Europa — au scăzut interesele în luna aceasta de două ori, și încă una după alta. Pînă azi la Londra banii erau cu 4%, apoi au scăzut la 3½, și de aci încolo vor fi numai 3%. Bineînțeles cu atîta îi capătă alte bănci mari, cari îi dau mai departe la bănci mijlocii și mici, tot cu cîștig, așa că la cele mai mici tot ajung cu 5—6 și cu 7%.

Reducerea aceasta însă e de o însemnătate foarte mare. După banca din Londra au urmat și vor urma cu scăderea intereselor și celelalte bănci mari din lume, ca cele din Berlin, din Paris, care, pentru a cîștiga mai mult dela unele împrumuturi mari ce aveau să le dea atît în lăuntru țării, cît și în străinătate, nu s'au prea arătat bucuroase de a reduce interesele. Acum însă, după ce au scăzut interesele la banca din Londra, a scăzut și cea din Paris dela 4% la 3½, și cea din Berlin va urma-o în zilele astea Banca Austro-ungară (cea mai mare în împărăția noastră) și-a scăzut interesele nu de mult dela 5½% la 5 și acum să așteaptă din nou o altă scădere. Toate întimplările acestea ne prevestesc, că pe cît de puțini și de scumpi au fost banii în acești doi ani din urmă, pe atît de mulți și ieftini vor fi iară de aci încolo, dacă încurcături din afară între țări, nu vor aduce iar primejdii de războiu, cînd marile bănci își adună banii pentru a-i putea pune la îndemână statului, și cînd băncile mici și datorașii de jos ajung în mari strîmțorări, cum fuserăm acum, doi ani după altă.

Deocamdată e mai multă nădejde de pace și de bine.

Sfaturi pentru economi cari vreau să înceapă a se deprinde cu stupăritul.

Pentru îmbunătățirea traiului, lucrătorii de pământ trebuie să se îndeletnicească și cu alte deprinderi, cari nu-i împiedecă dela lucrarea pământului, și cari să le aducă foloase, pe lângă cele din plugărie.

În anul trecut în „Spicuirile Economice“ s'a scris cum țăranul trebuie să lucreze mai cu rost pământul.

În numărul de față, începem să arătăm cari sunt acele deprinderi, cari se pot pune în lucrare pe la micile economii, fără să le răpească plugarilor timp, și totuși să le aducă bun folos. Deprinderile acestea sunt foarte multe. Vom arăta pe rând unele din ele, începînd acum cu stupăritul. Să arătăm de data asta aceea ce trebuie să știe un om începător.

Stupăritul e mai mult o plăcere, decît o deprindere oboșitoare. Deprinderea cu stupăritul nobilitează pe om, și o mulțime de familii trăesc din stupărit.

La ori-și-ce întreprindere, naște în om dorința de a se îmbogăți mai iute decum îi sunt puterile, și în loc de îmbogățire, nu arare-ori se trezește la — ruină. Asta se poate întîmpla și la stupărit. Mulți încep această deprindere cu zarvă mare, și necunoscînd firea albinelor, neștiind umbla cu ele, în loc de venit, se trezesc cu pagubă. Acești oameni fac apoi vorbe slabe despre stupărit și bagă frică în alții.

Dar nu trebuiesc luate vorbele cele slabe în seamă, căci ele arată cel mult nepricerea celui ce le spune.

Micii economi să facă începutul stupăritului, cu 2—3 ori 5 stupi. Aceștia să le fie ca școală. Cu aceștia să învețe felul cum trebuie umblat cu albinele, năravul lor, să bage de samă toate mișcărilor lor, și să învețe cînd și ce trebuie să facă cu ele.

Îngrijind așa pe acești doi sau trei sau cinci stupi, aceia prin roi se sporesc, ba dau gazdei lor și miere și

ceară din care are pentru casă, ori și pentru vânzare. Dacă, după ce am învățat a umbla cu ei — vrem să ne înmulțim stupi mai degrabă — adevărat să nu așteptăm până ce se vor mulți ei prin roire, atunci, totdeauna primăvara, până ce încă n'au început să-și adune miere, să-i cumpărăm dela stupini mai mari. Mai bine e însă să-i ducem acasă spre sfârșitul iernii, până ce încă nau ieșit afară din coșniți și nu s'au deprins iar cu locul lor vechiu. Mai târziu dacă au început a zbura și s'au deprins cu locul avut, apoi albinele, duse ca peste noapte aiurea, după ce ies în ziua următoare, vor merge tot la locul cel vechiu cunoscut lor, și nefiindu-și coșnițele acolo, se vor imprăști cine știe pe unde, ori își vor căuta loc nou prin scorburile arborilor, și cumpărătorul va rămânea de pagubă. Stupii cumpărați din locuri mai îndepărtate, pot fi aduși și după eșirea albinelor.

Cumpărătorul la cumpărare trebuie să fie cu mare luare aminte, ca stupul să fie bogat în albine matca să fie tină ră, celulele pentru lavre să fie frumoase, culoare deschisă, și miere multă. Dacă lavrele (căsuțete pentru pui) sunt dese, atunci matca e bună. Toate aceste să le cercetăm cu deamăruntul. Nu e iertat să se treacă cu vederea nici peste coșniță. Coșnița trebuie să fie în stare foarte bună. Nu-i iertat să fie crepată, făcută din lemn putred, sau cu alte scăderi. În cazul acesta, fiind coșnița e în stare rea, mai bine să nu cumpărăm de loc.

Intrun stup bun sunt de regulă câteva mii de albine lucrătoare și o matcă.

Dacă matca ar lipsi, atunci stupul se pustiește.

Matca este mama și stăpînitoarea stupului, pentru că ea singură face ouăle, din cari se prădesc matce, albine lucrătoare și trîntori.

Ea se poate ușor cunoaște, pentru că are trup mai mare mai lung și decît trîntorii și decît albinele lucrătoare. Picioarele sale sunt lungi și galbene, aripele scurte și înguste și îi acoper numai jumătate din lungimea trupului.

Ea se formează tot din aceleași larve ca și celelalte albine, numai e ținută cu mîncare mai bună și mai multă, iar celula (căsuța) ei, e mai mare ca a celorlalte albine. Matca după ce e afară din celulă, la 2 — 3 zile pe timp frumos iasă afară, ca să se împărecheze cu vreun trîntor, ca apoi să fie în stare să ouă. Dacă însă timpul e ploios, matca nu poate eși afară și atunci poate să ouă, dar din ouăle acestea să nasc numai trîntori și nu și albine lucrătoare.

Moartea albinelor lucrătoare nu se poate înlocui cu altele și stupul acesta deasemenea e ursit perirei. Tot acest lucru se întîmplă și atunci, cînd matca e bătrînă și din ouă se nasc numai trîntori, cum și atunci cînd matca e falză.

Astfel matca e cea mai de căpetenie la un stup și dacă aceasta moare, întreg stupul e neliniștit și trist. În cazuri de aceste, dacă sunt faguri cu larve ori ouă mai tinere de 6 zile, el își crește o altă matcă. Creșterea unei matce nouă, e un lucru de mare însemnătate la un stup, deoarece cu matcă falză el nu poate trăi.

Și la albine, ca la ori-și-ce, deosebim două feluri de albine, și anume albine de genul (neamul) bărbătesc și și albine de genul femeesc. De genul bărbătesc sunt trîntorii, iar de genul femeiesc sunt matca și lucrătoarele.

Albinele lucrătoare fiind ținute cu mîncare mai slabă, nu sunt bune pentru ouat, ele sunt numai muncitorii stupului. Adună miere, praf de flori, aduc apă, îngrijesc de creșterea puilor. Sunt albine, cari îngrijesc de pui, acestea sunt alese de regulă din cele tinere, altele curățesc coșnița, altele ventilează (se așează la intrare și neconținut fac vînt din aripi), mînînd astfel aerul rău afară din coșniță, alte albiși venind de pe cîmp, nu lapădă mierea adusă, ci se acată una da alta în lanț, stînd le-neșe. Cînd le vedem în această stare, să știm că ele fac ceară și anume ele prin inelele dinapoi asudă niște tăbiuțe mici, tăblițele acestea dau ce a r a, din care apoi, ca meșteri

neîntrecuți, fac fagurii. În faguri se așează ouăle și cresc lavrele, aici își adună ele mierea și tot aici se odihnesc cînd sunt ostenite.

Albinele lucrătoare sunt foarte silitoare, iubesc curățenia, acurateța iar buna înțelegere dintre ele e de luat de pildă. Dorul de lucru e așa de mare la ele, încît unele sã omoară lucrînd cu zile cum am zice, și astfel o mulțime de albine după trei săptămîni de cînd au început a-și aduna miere, sã prăpădesc.

Dacă însă în locul matcei moarte nu se poate crește alta, sã alege o albină dintre lucrătoare, care hrănindu-se mai bine, poate oua. Aceasta se numește matcă falsă. Dar nefiind împărecheată din ouăle ei sã nasc numai trîntorii și stupul în felul acesta se prăpădește.

Trîntorii sunt bărbătușii stupului și sunt crescuți pentru ca sã se poată împărechea matcele tinere. Ei nu lucră, numai iau de-a gata. Inmulțirea lor prea tare trebuie împiedecată numai decît după ce matca s'a împărecheat.

(Va urma).

0 0 0

Cum se comandăm cartofi pentru sãmănat.

Ploile multe din anul trecut au făcut mari stricăciuni cartofilor, astfel încît aceștia s'au făcut numai în măsură de tot mică, și și acest rod slăbuț s'a stricat, și nu e potrivit de sãmînță.

Pentru ca economii sã nu sufere din pricina aceasta, ministrul reg. ung. de agricultură s'a îngrijit, ca economii sã aibă de unde și procura cartofi buni pentru sãmănat și astfel a însărcinat pe „Insoțirea proprietarilor ungarid din Pesta, pentru a pune la îndemînă economilor cartofi buni pentru sãmînță. Insoțirea aceasta vinde cartofi cu 6 cor. maja metrică, pe cei mai buni, și-i trimite pe tren fără alte cheltueli. Cererile se vor în-

deplin pe timpul cînd se samăna cartofii în rîndul cum au intrat acele cereri la Insojire.

Cereri mai mici de un vagon, nu se iau în samă, și cei-ce voesc a-și procura cartofi în călăjimi mai mici, să se însojească mai mulți ca să-și poată aduce un vagon.

Ca cetitorii noștri la primăvară, să nu aibă năcazuri, sau să nu fie înșelați de cine știe ce oameni răi, să se îngrijească de pe acum și să se însojească mai mulți a-și aduce cartofii de lipsă, dela numita Societate. Adresa deplină la care se înainteze cererile, e: „Magyar Mezőgazdák szövetkezete“, Budapest V., Alkotmány utca 29.

Fiindcă în înștiințări nu se spune, dacă se primesc și cereri în altă limbă, și cum n'or fi avînd acolo oameni cari să știe și limba noastră, — oamenii să lase să li-se facă de-ocamdată cererea ungurește prin cineva care știe această limbă. Până va aduce Dzeu zilele cînd să fie cîstită și primită și limba noastră peste tot locul. Despre ce nădejde avem.

O O O

ȘTIRI ECONOMICE.

„Reuniunea rom. agricolă sibiană“, va ținea în 1914, întruniri agricole în comunele: Amnaș, Galeș, Glimboaca, Ludoșul mare, Rîusadului și Șugag. — Iar mai încolo: Expoziție de copii (a 9-a) în Pianul superior; — Sărbarea pomilor (a 5-a) în comuna Sadu, eventual în Nucet. Un curs de pomărit și viierit se va ținea în comuna Cărpeniși, în acelaș timp se va da un ajutor anual de 240 eor. pentru un tinăr care va face cursul de 3 ani de viierit din Aiud. — Expoziție de poame (a 6-a) în Răhău. — Expoziția de vite (a 23-a) în Rodu. — O vițea rassa „Pinzgau“ curată se va sorta între membrii cu locuința în Sebeșul inferior, iar între cei din Sebeșul-superior o capră și un țap de rassa „Saan“. — Intre membri se vor împărți

în mod gratuit sămânțe de trifoiu, de luțernă și de napi de nutreț. — Se vor împărți galițe, porcei de soiu ales, iepuri de casă, stupi, albine, coșnițe etc. — Se va lucra la desăvîrșirea școalei practice economice din Săliște. — Adunarea generală se va ținea în comuna Apoldul-mare.

*

Producția petroleului în România. În cursul anului trecut producția petroleului în Țara-românească a fost de 1.886.500 tone față de 1.804.761 tone din anul trecut. Sporul a fost deci de 81.765 tone.

Cum se ajută Sașii? Reuniunea femeilor săsești din Sibiu, a intervenit la proprietarii hotelurilor și a birturilor din Sibiu ca se socotească la fiecare oaspe câte 2 fileri după mîncarea ori beutura ce a avut-o. În chipul acesta s'au adunat în anul 1913: 683 cor. 97 fil., cari s'au dat spre felurite scopuri culturale săsești. Mai ales s'au ajutat copiii săraci și orfanotrofile mai lipsite. E de bună samă un iscusit chip de a cîștiga mijloacele trebuincioase pe sama unor așezăminte ce au lipsă de sprijinul obștesc.

Mare proprietate ungară în mâni românești. O foaie economică din Pesta aduce știrea, că o mare pădure dela granițele României, întinzîndu-se pe 3000 de jugăre în lungul hotarului, a fost cumpărată de Artaxe Țăranu, un mare bogătaș dela București. Ci-că proprietatea a fost îmbiată mai multor întreprinderi ungare, cari nu au putut-o cumpăra, a fost îmbiată și statului, și nici el n'a luat-o, și așa s'a vîndut numitului întreprinzător din Țara.

În Rusia învață șoimi pentru trimiterea telegramelor. În timpul mai nou s'a aflat, că porumbii în slujba poștei nu sunt potrivîți, fiind foarte primejduiți în zborul lor, cu deosebire cad jertfă paserilor mai mari răpitoare. Învățarea șoimilor e foarte ușoară și încercările făcute

au dovedit, că paserile acelea, cari nu arată atita istețime ca porumbii, sunt totuși cele mai potrivite pentru ducerea telegramelor.

*

Francia dorind negoț mai viu cu România. Francia, sora mai mare a popoarelor de gintă latină, începe a se interesa tot mai viu de sora ei mai mică din Răsărit, de România. Pân'acum Francia nu și-a bătut mult capul cu aceea, ca să trimiță ea felurite mărfuri din uriașele ei fabrici, României, ci a lăsat ca această țară latină, să-și procure cele de lipsă din Austroungaria, din Germania și chiar din Anglia, — deși multe lucruri le ar putea avea mai ieftine și mai bune din Francia. Iaca de pildă în 1911 România a adus în țară mărfuri din străinătate (mai ales mașini și lucruri pe cari ea nu le are): Din Germania de 184 milioane, din Austroungaria de 137 milioane, din Anglia de 85 milioane, iar din Francia abia de 35 milioane.

Bătînd la ochi și în Francia, avîntul economic și înflorirea pe toată linia a statului român, — guvernul francez și fabricile mari franceze au pornit azi a se interesa mai viu de piețele Române și se nizuiesc a și face loc pe acelea, dorind a avea legături tot mai mari cu România, pe care nădăjduiesc a și-o apropia tot mai mult în multe privințe. — Cam acolo i-ar și fi locul, în tovărășia statelor de gintă latină, alături cu Francia și Șpania. Că și Italia e pe jumătate acolo și — cu timpul va fi de tot.

Cum trebuie feriți caii de ariceală? Grajdul trebuie să fie ținul în curățenia cea mare. Caii îndată ce au venit dela slujbă, trebuie curățiți, picioarele bine șterse de noroi sau în cazul cînd e nevoie să se spele, trebuie neapărat să fie frecate cu o pînză uscată. Moțul de păr dela chișiță ori cît de mare ar fi, nu trebuie să fie tuns.

El slujeste la aceea, ca asudarea pielei, care este sărată, să nu se prelingă la îndoitura chișiței unde pielea

e foarte gingașă, și unde pricina iritării ce s'ar face, ar da loc la aprinderea pielei și apoi la ariceală. („Revista veterinar.“).

Urișe izvoare de apă ferbinte, în Munții României. Societatea de scos petrolu „Steaua Română“, făcînd noue și noue săpături în părțile muntoase ale țării unde nădăjduște a afla izvoare de petrolu, — a făcut de curînd mari sfredelituri de probă la Filipeștii de Pădure (Moreni), — dar sonda (sfredelirea) No 10 a numitei societăți, a dat de ceva nou și curios: în loc să găsească țiței (păcură, din care se limpezește petrolu), au dat de izvoare de apă fiartă ce țîșnesc clocotînd din adîncul pămîntului! Și iese apa dînd ca 300 de vagoane pe zi, făcînd în izvorirea sa un zgomot asurzitor! Și nu se poate face nimic pentru a o oprî.

*

Despre înțelegerea animalelor. Un ziar englez scrie următoarele lucruri interesante din viața animalelor: Este o credință veche că pasările sălbatice dau otravă acelorora dintre ele, care au căzut prinse. În Bretania oamenii din partea locului spun, că coșofanele aduc un fel de iarbă otrăvitoare pasărilor de un neam cu ele, ori de cîte ori acestea se găsesc închise în vre-un loc de care se pot apropia cele rămase libere.

Așa stînd lucrurile, urmează aproape fără îndoială, că pasările purced în chipul acesta de teamă ca prinzonerele să nu fie silite a muri de foame. Credința aceasta este adevărată cu unele întîmplări dela prihorii americani. Niște pui de paseri de acestea au fost prinși de vii. Părinții au încercat întîi prin toate chipurile să și scape puii și numai după ce au văzut că aceștia nu vor putea ieși din închizătoarea în care căzuseră, nici după ce le vor crește aripele, le-au dat buruiana cea otrăvitoare.

Pușini oameni numai pot să și închipue cît le este de frică la paseri de foamete și cu ce milă sunt unele dintre ele față de altele, fie ele și de soiu streinilor. Așa

un sturz, dînd cu ochii de o ciocîrlie, a început să dea tîrcoale ferestrei lîngă care se afla colivia și să scoată strigăte desnădăjduite, pînă ce a văzut că stăpînul a dat mîncare păsăricei celei închise; lucrul acesta l'a liniștit și după pușin timp a plecat. Altă dată, pe cînd un om dădea de mîncare unui pui de pasăre, pe o bancă în grădină, un sfredeluș cu creasta aurie, a venit și s'a așezat pe cracă îndărătul și deasupra omului și a început să se uite cu multă grijă. După aceasta el a sburat fără frică în jur, urmărind pe acel om pînă în sala de mîncare și a lăsat chiar să l ia în mână, deși nu-i dase nimic să ciugulească pînă atunci.

o o o

Cum se cumpără vitele în America.

La noi, cînd cineva vrea să-și cumpere o vită, de pildă un cal sau o vacă, se duce la tîrgul de vite din apropiere, își alege dobitocul, se învoește cu stăpînul din preț, îl plătește și pleacă cu el pe aci încolo.

În America nu sunt înse tîrguri de vite. Cînd un plugar are nevoie de cai sau de boi, merge chiar la casa fermierului (moșierului) și-și alege din herghelia sau din cireada acestuia pe cari îi place.

Stăpînul vitelor își cere prețul și cumpărătorul plătește fără să se tocmească. Dacă s'ar încerca cineva să ceară ca să i lase vita mai ieftin, americanul se supără și-i aruncă în obraz întrebarea: Nu cumva ești Evreu?

În herghelie, caii trăesc în libertate, din care pricină sunt sălbatici. Stăpînul nu se îngrijește înainte de vînzare să-și învețe caii la ham sau la călărie. Ei se prind cu multă anevoință. De obicei rîndașul dela cai se învîrtește călare de cîteva-ori, uneori chiar de multe-ori, în jurul cailor, cu arcanul gata, și cînd găsește că e timpul potrivit, aruncă arcanul de gîtul calului. Acesta o ia la fugă cît poate și odată cu el și rîndașul, pe calul său. Animalul

prins, începe să se zmucească, se arunce din picioare, să fugă nebunește; dar rîndașul nu-l slăbește din arcan. În cele din urmă calul, tremurînd de frică, cade jos. Numai atunci îi pune căpăstrul în cap și-l dă cumpărătorului.

Un asemenea cal sălbatic nu vrea să știe cîtăva vreme nici de ham, nici de călare. Până să se învețe cu munca trece timp. Sunt însă și unii cai, cari se îmblînzesc mai ușor, după cum sunt și alții cari odată ce s'au deprins în sălbătăcie, se îmblînzesc numai cu multă, cu foarte multă greutate.

Cît pentru vînzarea vacilor, aceasta se face într'un chip cu totul deosebit decît la noi. Cumpărătorul ia vaca și o duce acasă, fără să plătească nimic vînzătorului. El vrea să se încredințeze mai întîiu dacă dă atîta lapte, cît i-a spus stăpînul animalului că dă. O ține dară 2—3 zile acasă la dînsul și numai după ce a văzut cu ochii săi că e o vacă lăptoasă, se duce și plătește celui în drept prețul ce-i cere. În cazul contrar ia vaca de funie și o duce înapoi la stăpîn, care o primește fără supărare și fără ceartă.

Neaua curăță aerul. S'a făcut socoteala cîte materii murdare se duc cu fulgii de nea, și s'a dovedit, că — numai pe coperișele caselor, — pe un metru pătrat cade 1'2 gr. materie murdară. Afară de miasme, s'au găsit funingine, materii sulfuroase, amoniac, clor și alte materii stricăcioase, cari se așezase pe coperiș și molipseau aerul în jurul lor, iar prin zăpadă s'au curățit.

Prețul bucatelor după bursa din Budapesta:

Grii	Cor.	23 $\frac{1}{2}$ —24
Săcară	"	16 $\frac{1}{2}$ —17 $\frac{1}{4}$
Orz	"	14—14 $\frac{1}{2}$
Ovăș	"	15—16
Cucuruz	"	13 $\frac{1}{2}$ —14

Piața Orăștiei: Griu 23—24; Săcară 17—18;
cucuruz 15—16 maja metr.